

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	10
7.	DENETİM BULGULARI.....	10

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: TSE Ortaklıkları.....	4
Tablo 2: Yıllar İtibarıyla Personelin İstihdam Şekline Göre Sayısal Dağılımı.....	5
Tablo 3: 2022 Mali Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşme.....	5
Tablo 4: 2022 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Tahmin ve Gerçekleşme.....	6

KISALTMALAR

A.Ş.: Anonim Şirketi

CEN : Avrupa Standardizasyon Teşkilatı

ETICS: Avrupa Elektrikli Ürünler Belgelendirme Birliği

ICC: Milletlerarası Ticaret Odası

IECEE: Elektroteknik Ekipman ve Bileşenler için IEC Uygunluk Değerlendirme Sistemi

ISO: Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu

SAMLAB: Samsun Akredite Uluslararası Metal Metroloji ve Kalibrasyon Laboratuvarları İşletmeciliği A.Ş

SGK : Sosyal Güvenlik Kurumu

SMIIC: İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü

TKYS: Taşınır Kayıt Yönetim Sistemi

TSE: Türk Standardları Enstitüsü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Alınan Avanslar İçin Etkin Bir Takip Sisteminin Bulunmaması
2. Dövizlerin Günlük Değerlemeye Tabi Tutulmaması
3. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Güncellenmemesi
4. Taahhüt Hesaplarının Kullanılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Türk Standardları Enstitüsü (TSE) 18.11.1960 tarihinde 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü Kuruluş Kanunu ile kurulmuş, kısa adı ve markası “TSE” olan, tüzel kişiliği haiz, özel hukuk hükümlerine göre yönetilen, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ilgili kuruluşu ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ekli II sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli bir kamu idaresidir.

Bakanlar Kurulunca 02.07.2018 tarihinde kararlaştırılan 703 sayılı “Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin 96’ncı maddesi ile 132 sayılı Kanunun adı “Türk Standardları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ” olarak değiştirilmiş ve çoğu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

132 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerden sonra, 15.7.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren 4 sayılı “Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin Otuzdokuzuncu Bölümünde yer alan 549 ila 565’inci maddelerinde kurumun amacı, görevleri ve yapılanması yeniden düzenlenmiştir.

Söz konusu Kararname’nin 549’uncu maddesinde:

“(1) Bu Bölümün amacı Türk Standardları Enstitüsünün kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”

Kuruluş Başlıklı 550’nci maddesinde de:

“(1) Her türlü madde ve mamulleri ile usul ve hizmet standartlarını yapmak gayesiyle Türk Standardları Enstitüsü kurulmuştur.

(2) Enstitü, tüzel kişiliği haiz, özel hukuk hükümlerine göre yönetilen özel bütçeli bir Kamu Kurumu olup kısa adı ve markası TSE’dir. Bu marka çeşitli şekillerde gösterilir. Türk Standardları Enstitüsünün müsaadesi olmadan bu marka hiçbir şekil ve şart altında kullanılamaz.

(3) Yalnız Türk Standardları Enstitüsü tarafından kabul edilen standartlar Türk

Standardı adını alır.

(4) Bu Standardlar ihtiyari olup; standardın ilgili olduğu Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının onayı ile mecburi kılınabilir. Bir standardın mecburi kılınabilmesi için Türk Standardı olması şarttır. Mecburi kılınan standardlar Resmi Gazetede yayımlanır.

(5) Enstitü, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ilgili kuruluşudur. Türk Standardları Enstitüsünün merkezi Ankara'dadır."hükümleri öngörülmüştür.

TSE'nin yetki, görev ve sorumlulukları aşağıda yer almaktadır:

- a) Her türlü standardı hazırlamak veya hazırlatmak,
- b) Enstitü bünyesinde veya hariçte hazırlanan standartları tetkik etmek ve uygun bulunduğu takdirde Türk Standardı olarak kabul etmek,
- c) Kabul edilen standartları yayınlamak ve ihtiyari olarak uygulanmalarını teşvik etmek,
- ç) Hususi ve resmi sektörün talebi üzerine standartları veya projelerini hazırlamak ve mütalaa vermek,
- d) Standartlar konusunda her türlü ilmi ve teknik incelemelerle araştırmalarda bulunmak, yabancı memleketlerdeki benzeri çalışmaları takip etmek, yabancı standart kurumları ile münasebetler kurmak ve bunlarla işbirliğinde bulunmak,
- e) Üniversiteler ve diğer ilmi, teknik kurum ve müesseselerle işbirliği sağlamak, standardizasyon konularında yayın yapmak, milli ve milletlerarası standartlardan arşivler meydana getirmek ve ilgililerin faydalanmalarına sunmak,
- f) Standartlarla ilgili araştırma maksadıyla ve ihtiyari standartların tatbikatında kontrol için laboratuvarlar kurmak, muayene, analiz ve deneyleri, resmi veya hususi sektörün talep edeceği teknik çalışmaları yapmak ve rapor vermek,
- g) Yurtdışı standart işlerini yerleştirmek ve geliştirmek için elemanlar yetiştirmek ve bu maksatla kurslar açmak ve seminerler tertiplemek,
- ğ) Standartlara uygun ve kaliteli üretimi teşvik edecek her türlü çalışmaları yapmak ve bunlarla ilgili belgeleri tanzim etmek,
- h) Metroloji ve kalibrasyon ile ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları yapmak ve

gerekli laboratuvarları kurmak.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

TSE'nin organları Genel Kurul, Teknik Kurul, Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu ile İhtisas Kurullarından oluşmaktadır. En yüksek karar organı Genel Kuruldur. Teknik Kurul, Kurum tarafından hazırlanan standartları kabul eden teknik bir organdır. Yönetim Kurulu, Enstitünün yürütme organıdır. Denetleme Kurulu, Enstitünün hesapları ve bunlarla ilgili muameleleri yapan kuruldur. İhtisas Kurulları ise, Kurumun ilmi inceleme ve standartları hazırlama kurullarıdır.

Enstitüde, hiyerarşik olarak Başkan, Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcıları ve Daire Başkanları/Merkez Başkanları, Grup Başkanları gibi birimler bulunmaktadır.

Kurumun merkezi Ankara olup 1 Genel Sekreter, 3 Genel Sekreter Yardımcılığı, 1 Rehberlik ve Denetim Kurulu Başkanlığı, 1 Birinci Hukuk Müşavirliği, 15 Merkez/Daire Başkanlığı, 14 Grup Başkanı, 10 Bölge Koordinatörlüğü bulunmaktadır.

Kamu İdaresinin Ortaklıkları

Ortaklık konusu, 132 sayılı Kanun'un Ek 2'nci maddesi ile düzenlenmiş olup TSE'nin kuruluşunda ve iştirakinde bulunduğu ortaklıklar bulunmaktadır. Söz konusu madde, 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kaldırılmış ve yerine 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Otuzdokuzuncu bölümünde yer alan 565'inci maddesinde;

“Şirket kurulması”; “(1) Enstitü, standardizasyon görevleri dışında kalan ana faaliyetlerinin tamamı veya bir kısmını kuracağı, iştirak edeceği veya işbirliğinde bulunacağı yerli ve yabancı şirketler eliyle yürütebilir. Şirket kurulmasına veya iştirak edilmesine, Genel Kurulun kararı ve Bakanın teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca karar verilir. Genel Kurul, gerektiğinde bu konudaki yetkisini Yönetim Kuruluna devredebilir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Kurumun iştirakinin bulunduğu şirketler:

- Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş
- Uluslararası Uygunluk Değerlendirme Servisi A.Ş. (ICAS)
- TSE- SOJUZTEST Metroloji ve Kalibrasyon Limited Şirketi

- Özbek-Türk Test Merkezi
- TRTest Test ve Değerlendirme A.Ş.
- Samsun Akredite Uluslararası Metal Metroloji ve Kalibrasyon Laboratuvarı İşletmeciliği A.Ş. (SAMLAB)

TSE'nin Azerbaycan, Suudi Arabistan, Kazakistan, Özbekistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olmak üzere toplam beş ülkede temsilciliği bulunmaktadır. TSE, dış temsilcilikleri aracılığıyla yurtdışında da faaliyetlerini sürdürmektedir. Kurumun ortak olduğu şirketlerle ilgili açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: TSE Ortaklıkları

Şirket Ünvanı	Şirketin Toplam Sermayesi	Ortaklık Pay (%)
Uluslararası Uygunluk Değerlendirme Servisi A.Ş. (ICAS)	100.000.000 TL	100
TSE SOJUZTEST Metroloji ve Kalibrasyon Ltd. Şti.	360.000 TL	49
Özbek-Türk Test Merkezi	1.166.600 USD	49
TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.	30.000.000 TL	15
Samsun Akredite Uluslararası Metal Metroloji ve Kalibrasyon Laboratuvarı İşletmeciliği A.Ş.(SAMLAB)	6 000 000 TL	85
Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş	338.910.582 TL	59

İnsan Kaynakları

TSE, kalite altyapısının daha güçlendirilmesi ve uluslararası ticaretin kolaylaştırılmasına yönelik olarak standardizasyon ve uygunluk değerlendirme hizmetlerini merkez ve taşra teşkilatında 1398 kadrolu ve 1465 diğer (sürekli işçi, sözleşmeli bilişim personeli, inceleme elemanı, heyet üyesi) personel olmak üzere toplam 2863 çalışan ile gerçekleştirmektedir.

Kadrolu personelin yaklaşık olarak %1,22'lik kısmını ilköğretim, %20,80'lik kısmını lise ve dengi düzey ile yüksekokul, %77,98'lik kısmını ise üniversite lisans ve lisans üstü öğrenim seviyesindedir.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Otuzdokuzuncu Bölümünde yer alan "Personel" başlıklı 561'inci maddesi ile Enstitünün istihdam şekilleri belirlenmiş, "Denetçi İstihdamı" başlıklı 562'nci maddesinde de, Enstitüde TSE Uzmanı, TSE Uzman Yardımcısı, Denetçi ve Denetçi Yardımcısı istihdam edileceği hükme bağlanmıştır.

Tablo 2: Yıllar İtibarıyla Personelin İstihdam Şekline Göre Sayısal Dağılımı

İstihdam Şekli	2018	2019	2020	2021	2022
Kadrolu Personel	1.639	1.573	1.532	1.451	1.398
Sürekli İşçi	476	468	461	446	433
Sözleşmeli Bilişim Personeli	0	4	14	12	13
Sözleşmeli Personel	2	3	3	2	0
İnceleme Elemanı	600	615	729	954	957
Heyet Üyesi	0	276	406	563	62
TOPLAM	2.717	2.939	3.145	3.428	2.863

1.3. Mali Yapı

TSE'nin gelirleri Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 563'üncü maddesinde;

- TSE'nin yapacağı hizmetler karşılığı olarak gerçek ve tüzel kişilerden Yönetim Kurulunca uygun görülecek miktarda veya tarifelerine göre alınacak ücretler,
- Yayın ve TSE markasından sağlanacak gelirler,
- Her türlü yardım, bağış ve sair gelirler olarak sayılmıştır.

Gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması, gelirlerin tahakkuk ve tahsilinin yapılması, tüm istihkakların tahakkuku ve ödenmesi, kanuni beyannamelerin sürelerinde ilgili yerlere verilmesi, aylık ve yılsonu kesin mizanlarının düzenlenerek mali rapor hazırlanması, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yerine getirilmektedir.

Tablo 3: 2022 Mali Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşme

Kod	Bütçe Tertibi Adı	Başlangıç Ödeneği (TL)	Yılsonu Ödeneği (TL)	Gerçekleşen Bütçe Gideri (TL)	Yılsonu Öd. Göre Har. (%)
1	Personel Giderleri	475.845.000,00	713.120.653,00	649.134.848,00	91,02
2	SGK Devlet Primi Giderleri	92.498.000,00	161.155.245,00	141.290.808,00	87,67
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	49.456.000,00	301.392.700,00	251.455.629,00	83,43
5	Cari Transferler	14.522.000,00	77.405.000,00,00	63.975.449,00	82,65
6	Sermaye Giderleri	135.000.000,00	233.210.000,00,00	178.733.203,00	76,64
8	Borç Verme	0,00	8.605.000,00	102.933,00	1,19
	TOPLAM	767.321.000,00	1.494.888.599,00	1.284.692.870,00	85,93

2022 yılı başlangıç ödeneklerinde en büyük payı %62,01 oranıyla personel giderleri ödenek kalemi oluşturmaktadır 2022 yılında öngörülen başlangıç ödeneği 767.321.000,00 TL olup yıl içinde eklenen 727.567.599 TL ödenek ile toplam ödenek 1.284.692.870,00 TL olmuştur. Dönem sonu itibarıyla yılsonu ödenek toplamının %85,93'ü kullanılmıştır.

Tablo 4: 2022 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Tahmin ve Gerçekleşme

Kod	Bütçe Tertibi Adı	Bütçe Gelir Tah. (TL)	Bütçe Gelir Gerçekleşen (TL)	Tahmini Gelirin Gerçek. (%)
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	679.770.000,00	1.058.507.773,00	155,71
05	Diğer Gelir	12.551.000,00	24.663.252,00	196,50
TOPLAM		692.321.000,00	1.083.171.025,00	156,45

2022 Mali Yılı bütçe gelirleri tahmini 692.321.000,00 TL olup gerçekleşen gelir ise 1.083.171.025,00 TL olmuştur. Bütçe tahmini gelirinin 679.770.000,00 TL'si teşebbüs ve mülkiyet geliri (uygunluk belgesi ve kalite uygunluk belgesi, sistem belgelendirmesi, hizmet yeterlilik belgesi, ithalat belgesi hizmetleri, laboratuvar deney ücretleri, kurs, toplantı, seminer, eğitim faaliyetleri, araç proje tasdiki ve teknik hizmet ücretleri, şartname, form, kitap ve Türk standardı ve yabancı standart satış hizmetleri ve diğer hizmet gelirleri) olup oransal olarak gelirlerin %98,12'sini oluşturmaktadır. Tahmini gelirin 12.551.000,00 TL'si diğer gelirlerden (mevduat faizleri, aidat gelirleri, kişilerden alacaklar ve diğer çeşitli gelirler) oluşmaktadır. Yılsonu sonu itibarıyla bütçe gelirlerinin gerçekleşme oranı %156,45'dir.

Faaliyet Sonuçları tablosuna göre TSE 2022 yılı faaliyet gideri 1.166.878.409,80 TL, net faaliyet geliri 1.197.961.679,26 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu 31.083.269,46 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

TSE'nin mali işlemleri Genel Muhasebe Yönetmeliği ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilke, standart ve usullere göre yürütmekte ve raporlanmaktadır.

Özel bütçeli kamu idaresi özelliğine sahip TSE, 01.01.2015 tarihinden itibaren yürürlükte olan ve Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmış 41 Sıra No.lu "Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Detaylı Hesap Planları"ndaki kendi ihtiyacı olarak seçtiği hesapları kullanmakta olup Muhasebat Genel Müdürlüğü ile birlikte oluşturdukları detaylı bir hesap planı bulunmaktadır. Mali işlemlerin muhasebeleştirilmesinde Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi ve Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi

kullanılmaktadır.

Kurumsal kodu 40.22 olan kamu idaresinin muhasebe işlemlerini yürüten bir muhasebe birimi bulunmakta olup kod 6818'dir. Kurumun merkez ve taşra olmak üzere toplam 27 harcama birimi bulunmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim; bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Özkaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ve idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede “Kamu Görevlileri

Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları, bu konudaki çalışmaların yeni tamamlanması (etik davranış ilkeleri ile Yönerge taslağının hazırlanmış olması ve İnsan Kaynakları birimi tarafından planlı eğitimler kapsamında mevcut personelin bilgilendirilme çalışmasının önümüzdeki dönemde yapılacak olması) nedeniyle kısmen yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, personel istihdam unsurlarının 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde yeniden düzenlenmesi sonucu yeni düzenlemeye bağlı ikincil mevzuatta yapılacak düzenlemeler ve yeni düzenlemelere intibak sağlanma yönleriyle eksiktir, buna karşın hazırlanan prosedürler duyurulmuştur.Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir. Ancak TSE İç Kontrol Uyum Eylem Planı kapsamında; 2.6 standardı gereği, tüm birimler tarafından faaliyetlerin yürütülmesi ile ilgili hassas görevlerin belirlenmesi ve buna ilişkin prosedürlerin oluşturulması amacıyla bir rehber hazırlanmaktadır.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayınlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.İdare performans programı, içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerinin tanımlanmasıyla ilgili bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber (akreditasyon faaliyetleri kapsamında risk değerlendirmeleri-potansiyel çıkar çatışmaları analizleri yapılmıştır) diğer birimler ve faaliyetler için risklerin belirlenmediği için yapılan çalışmalar yetersizdir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik bazı çalışmalar yapılmış (akreditasyon çalışmaları kapsamında risk değerlendirmeleri-potansiyel çıkar çatışmaları analizleri yapılmış) ancak diğer risklerin değerlendirilmesi yapılmadığından yapılan çalışmalar yeterli değildir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur ancak uygulama açısından bazı eksiklikler vardır.İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları kısmen belirlenmiştir (akreditasyon faaliyetleri kapsamında kontrol faaliyetlerinin uygulanması ile ilgili sorumlular belirlenmiştir). Diğer kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'na raporlanmaktadır. İdarede 3 İç Denetçi bulunmakla birlikte iç denetim birimi kurulmamıştır. İç denetçiler Rehberlik ve Denetim Kurulu Başkanlığı bünyesinde çalışmaktadır. İç denetçilerin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türk Standartları Enstitüsü 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Alınan Avanslar İçin Etkin Bir Takip Sisteminin Bulunmaması

Sunulan hizmetler karşılığında alınan avansların takibi için etkin bir sistem kurulmadığı görülmüştür.

TSE tarafından sunulan hizmetlerden yararlanmak için yapılan başvurularda avans

ücreti alınmakta; ilk başvuru aşamasında alınan bu ücret sunulan hizmetle ilgili olarak gerçekleştirilen harcamalardan mahsup edilmektedir.

Uygulamada fazla sayıda avans ücreti iadesi bulunduğu görülmüştür. Başvuru sahiplerince avans miktarının fazla yatırıldığı, başvuruda bulunmadan avans yatırıldığı, sözleşme düzenlenmeden avans yatırıldığı, yapılan başvurudan vazgeçildiği gibi talep veya gerekçelerle ücretin iadesinin talep edildiği ve talep üzerine ücret iadesinin gerçekleştirildiği pek çok örnekle karşılaşılmıştır. Ancak avans olarak alınan ücretlerin muhasebe sisteminde takibinin sağlanması amacıyla etkili bir sistem oluşturulmadığı, bunun da avanslarla ilgili süreçlerin yönetilmesinde önemli kontrol risklerine yol açtığı görülmektedir.

Sunulan hizmetler için alınan her bir sipariş için ‘sözleşme numarası’, ‘sipariş numarası’ veya ‘iş numarası’ verilmesi suretiyle avans ücretlerinin takip edilmesi ve sipariş avanslarının oluşturulan sistem çerçevesinde tahsilinin sağlanması; buna ilişkin esasların ayrıntılı şekilde düzenlenerek duyurulmasının aksaklıkları engelleyeceği ve kontrol riskini en düşük düzeye indireceği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi bulgu cevabında piyasa rekabet koşulları ve hizmet verdiği sektörlerdeki müşteri yoğunluğu göz önüne alınarak, avans ödemelerine ilişkin hususlarda gerekli iş süreçleri analiz çalışmaları yapılacağını ve bankalar üzerinden kurumsal tahsilat sistemindebulguda yer alan öneriler doğrultusunda gerekli alt yapı oluşturulmaya çalışılacağını ifade etmiştir.

BULGU 2: Dövizlerin Günlük Değerlemeye Tabi Tutulmaması

105 Döviz Hesabının incelenmesinde dövizlerin günlük değerlemeye tabi tutulmadığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Döviz hesabına İlişkin işlemler” başlıklı 27'nci maddesinin 3'üncü fıkranın (g) kısmında “*konvertibl dövizlere ilişkin olarak, Hazine Müsteşarlığı bünyesinde faaliyet gösteren muhasebe birimlerinde gün sonlarında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden değerlendirme yapılır. Bunların dışındaki genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe birimlerinde Bakanlıkça aksi bildirilmedikçe değerlendirme yapılmaz. Kapsama dâhil diğer kamu idarelerinin muhasebe birimlerinde ise kuruma ait konvertibl dövizler, gün sonlarında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden değerlemeye tabi tutulur.*”denilmektedir.

Yukarıda yer alan fıkra hükmüne göre Kurumun dövizlerinin (dolar, euro) günlük

olarak değerlemeye tabi tutulması gerekirken aylık olarak değerlemeye tabi tutulduğu görülmüştür. Yurtdışı firmaların döviz hesaplarına yaptıkları ödemelerin yoğunluğu, döviz kurlarının günlük hareketliliği gibi hususlardan dolayı dövizlerin değerlemeleri ay sonlarında yapılmaktadır. Mevzuata uygunluk açısından konvertibl dövizlerin günlük değerlemeye tabi tutulması uygun olacaktır.

BULGU 3: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Güncellenmemesi

Kıdem tazminatı karşılıklarının yılsonu itibarıyla güncellenmediği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, "*İhtiyatlılık: Muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı bu Yönetmelikte belirtilen durumlarda karşılık ayrılır. Faaliyet sonucunu değiştirmeye yönelik olarak gizli yedekler ya da gereğinden fazla karşılık ayrılamaz.*" hükmü yer almaktadır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 291'inci maddesinde; kıdem tazminatı karşılığı hesabının ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı ve uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kıdem tazminatı karşılığı hesabında kayıtlı tutarlardan, izleyen dönemde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıklarının dönem sonunda bu hesaba kaydedileceği ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 292'nci maddesi hükümlerine göre kamu idarelerinin, kıdem tazminatı alma hakkı bulunan personele ödenmesi muhtemel kıdem tazminatı tutarları için karşılık ayırmaları ve ayırdıkları bu karşılıkları 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabını kullanarak muhasebe kayıtlarında izlemeleri gerekmektedir.

Ayrıca, Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün "Kıdem Tazminatı" başlıklı 20.05.2016 tarih ve 9430 sayılı yazısında da; "*2016 yılı ve sonraki yılların dönem sonlarında, kamu idarelerinden alınan kıdem tazminatı hesaplama listesinin toplam tutarı muhasebe birimlerince 630-Giderler Hesabı borç, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak, 3- 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında kayıtlı önceki dönemlere ait tutarların, o yıl için belirlenen kıdem tazminatı tutarı üzerinden güncellenmesini teminen, kamu idarelerinin ilgili*

birimlerinden alınan kıdem tazminatı güncelleme listesinde yer alan toplam tutar, 630 Giderler Hesabına borç, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak, 4- Daha önceki yıllarda hesaplanarak 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına kaydedilmiş tutarlardan, izleyen dönemde ödeneceği kamu idarelerince muhasebe birimlerine bildirilen tutarlar dönem sonlarında 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, 372- Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedilecektir.” denilerek, mevzuat hükümleri doğrultusunda kıdem tazminatı karşılığı ayrılmasına ilişkin açıklamalara yer verilirken, önceki dönemlerde ayrılan karşılıkların güncellenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bu düzenlemelere göre; 2022 yılı sonu itibarıyla ilgili birimce kıdem tazminatı karşılıklarının güncel tutarını gösteren listenin düzenlenerek muhasebe birimine gönderilmesi ve muhasebe birimince kıdem tazminatı karşılıklarının 630 Giderler Hesabına borç, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedilerek güncellenmesi gerekmektedir. Yapılan incelemede işçiler için 2021 yılında 5.078.619,00 TL kıdem tazminatı karşılığı ayrıldığı ve 2022 yılında bu tutarın güncellenmediği görülmüştür.

Kıdem tazminatı karşılıklarının, muhasebenin temel kavramlarından olan tam açıklama ve ihtiyatlılık ilkesi gereğince mali tablolarda tam ve doğru bir şekilde yer alması için, önceki dönemlere ait karşılık tutarlarının güncellenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Taahhüt Hesaplarının Kullanılmaması

Yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi malî yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girilen gider taahhütleri bedellerinin ve sözleşme yapılarak kiralanan hizmet binası kiralama giderlerinin Gider Taahhüt Hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

Taahhüt hesapları, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin Taahhüt Hesaplarının düzenlendiği 471- 476'ncı maddelerinde ayrıntılı bir şekilde yapılmış olan düzenlemeye göre, ihale yöntemleriyle ve/veya doğrudan temin ile işlemleri tamamlanarak sözleşmeye bağlanan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin ilgili kayıtlar yanında sözleşme bedelleri üzerinden 920 Gider Taahhütleri ve 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarında takip edilmesi ve girilen bu gider taahhütlerine ait her türlü bilginin taahhüt kartlarına kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, TSE hizmet birimleri tarafından gerek 2022 yılı içerisinde gerekse daha önceki yıllarda ihale ya da doğrudan temin ile alım işlemleri gerçekleştirilmek suretiyle

sözleşmeye bağlanan ve ödemeleri 2022 yılında devam eden hizmet alımlarının (yemek hizmeti alımı, binek araç kiralama hizmeti alımı) ve önceki yıllarda sözleşme yapılarak kiralanan hizmet binası kiralama giderlerinin ilgili taahhüt hesaplarına alınmadığı ve söz konusu bu gider taahhütleri için taahhüt kartı düzenlenmediği görülmüştür.

Sözleşmeye bağlanmak suretiyle girişilen gider taahhütlerinin 920 ve 921 numaralı hesapların kullanılması suretiyle muhasebeleştirilmesi ve düzenlenecek olan taahhüt kartlarına kaydedilmesi uygun olacaktır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>